

Econometer 3^e kwartaal 2021

In deze econometer zijn een aantal wijzigingen ten opzichte van voorgaande edities. Vanaf nu zal de bruto arbeidsparticipatie gebruikt worden in plaats van de netto arbeidsparticipatie. Daarnaast wordt de indicator nieuwe vacatures vervangen door de openstaande vacatures. Ook wordt de bevolkingsgroei vervangen door de beroepsbevolkingsgroei. Voor de indicator industrie wordt in plaats van het percentage bedrijven met omzetgroei nu het saldo gebruikt; van het percentage bedrijven met omzetgroei wordt het percentage bedrijven met omzetzakelijk afgetrokken. Voor deze wijzigingen is gekozen zodat de indicatoren beter aansluiten bij de overige producten van het Bureau Economisch Onderzoek. Daarnaast komen de cijfers van deze indicatoren rond dezelfde tijd beschikbaar, zodat de oplevertijd versneld wordt.

Voor een aantal indicatoren heeft een methodewijziging plaatsgevonden bij het CBS. Dit geldt voor het werkloosheidspercentage, de bruto arbeidsparticipatie en de beroepsbevolkingsgroei. Voor deze indicatoren zijn de cijfers van 2021 niet meer vergelijkbaar met de jaren ervoor. Het belangrijkste verschil is dat met de huidige methode zowel het aantal werkenden als het aantal werklozen hoger is. Dit komt grotendeels doordat bij jongeren nu ook betaalde stages en bijbaantjes meetellen als werk¹.

Gelderse economie in 3^e kwartaal groter dan voor COVID-19, sterke groei horeca

De groei van de Nederlandse economie zette door in het 3^e kwartaal 2021. Het bruto binnenlands product (bbp) was 2,1% groter dan in het 2^e kwartaal 2021. Deze toename valt te verklaren doordat huishoudens en de overheid meer zijn gaan consumeren. De groei werd iets geremd doordat de investeringen en het handelssaldo in het 3^e kwartaal 2021 onder het niveau van het 2^e kwartaal 2021 lagen. Vergeleken met een jaar eerder, het 3^e kwartaal 2020, is de Nederlandse economie met 5,2% gegroeid. Ook deze groei komt door de toename van consumptie door huishoudens en de overheid, maar ook door een toename van de investeringen en het handelssaldo². De Nederlandse economie is ook gegroeid ten opzichte van twee jaar geleden, pre-COVID. Vergeleken met het 3^e kwartaal 2019 was het bbp 2,3% groter³.

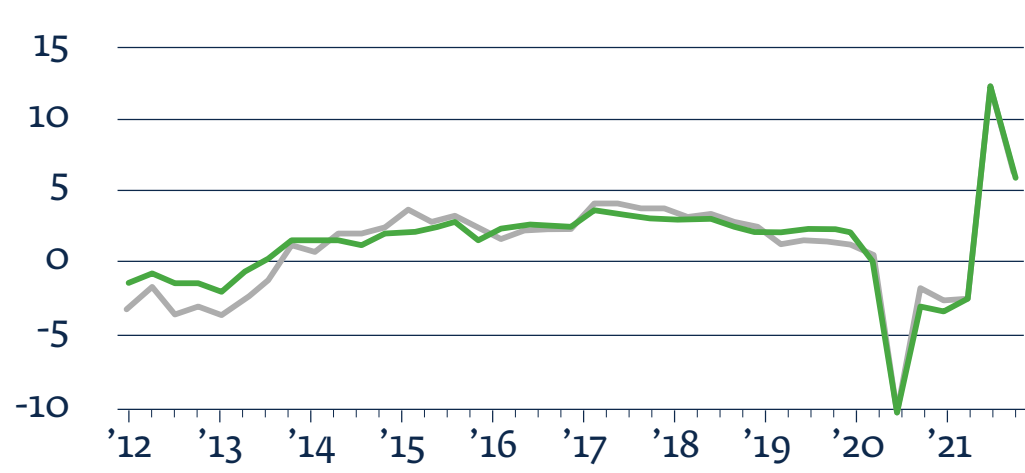
Ondanks dat de samenleving in het 3^e kwartaal niet volledig open was, kende de horeca door de versoepelingen van de coronamaatregelen en de toename van vakanties in eigenland een sterke groei. In het 3e kwartaal 2021 groeide de omzet in de Nederlandse horeca 53,6% ten opzichte van het 2e kwartaal 2021. Deze groei vond voornamelijk plaats bij hotels, restaurants en cafés, maar ook in de andere branches. Ten opzichte van het 3e kwartaal 2020 was de omzet van de horeca 14,9% hoger. De omzet van de Nederlandse horeca lag gemiddeld weer op het niveau van twee jaar eerder, het 3e kwartaal 2019. Wel lag de omzet van hotels, kantines en catering en cafés nog onder het pre-COVID-niveau⁴.

De Gelderse economie is in het 3e kwartaal 2021 met 4,7% gegroeid ten opzichte van het 3e kwartaal 2020. Daarmee lag de groei net iets onder het Nederlandse niveau, wat vooral te verklaren is doordat de groei van Noord-Holland een stuk hoger was dan in de andere provincies⁵. De economie was in alle Gelderse COROP-gebieden, net als in 49 van de 52 regio's, weer groter dan voor COVID-19. In de Veluwe en de Achterhoek was de economie in het 3^e kwartaal 2021 3% groter dan in het 3^e kwartaal 2019. Zuidwest-Gelderland en Arnhem-Nijmegen groeiden met 4%⁶.

Economische groei

%-groei van het BBP ten opzichte van hetzelfde kwartaal een jaar eerder

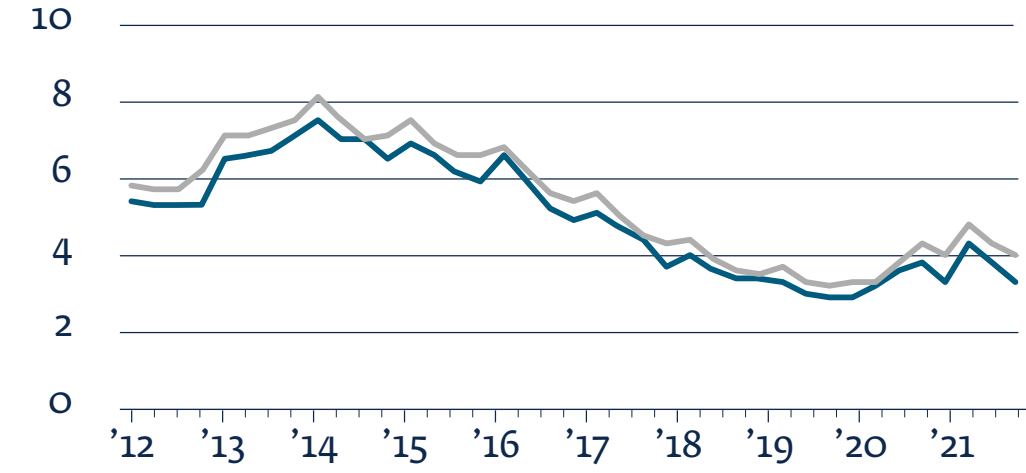
Bron: CBS

Werkloosheidspercentage

Werkloosheid in % van de beroepsbevolking kwartaalcijfers

Bron: CBS/SEO

Recordaantal werkenden in 3^e kwartaal 2021, grote tekorten op de arbeidsmarkt

In het 3^e kwartaal 2021 bleef de krapte op de arbeidsmarkt toenemen. Het aantal vacatures bleef toenemen, terwijl er minder mensen op zoek waren naar werk. Landelijk was er sprake van een krappe arbeidsmarkt in alle regio's, in sommige regio's was het zelfs zeer krap. In Gelderland gold dit voor de arbeidsmarktregio's Stedendriehoek en Noordwest Veluwe, FoodValley en Rivierenland⁷.

In het 3^e kwartaal 2021 nam het werkloosheidspercentage af tot 4,0% in Nederland en 3,3% in Gelderland. De percentages uit 2021 zijn berekend via een nieuwe methode, waarbij het werkloosheidspercentage hogere uitvalt dan bij de oude methode. De cijfers zijn daardoor niet vergelijkbaar met eerdere jaren, waardoor de figuur een vertekend beeld geeft. De werkloosheid daalde voornamelijk omdat meer jongeren aan het werk gingen, maar ook onder andere groepen steeg het aantal werkenden⁸.

De bruto arbeidsparticipatie, het totale aandeel van de beroepsbevolking (werkenden en werklozen) in de beroepsbevolking, is gestegen naar 73,9% voor zowel Nederland als Gelderland. De groei ten opzichte van het 2^e kwartaal 2021 was 0,7%-punt voor Nederland en 0,6%-punt voor Gelderland. Door de methodewijziging is het niveau van de bruto arbeidsparticipatie hoger dan met de oude methode. De cijfers uit 2021 zijn daardoor niet vergelijkbaar met eerdere jaren, waardoor de figuur een vertekend beeld geeft.

Hetzelfde geldt voor de groei van de beroepsbevolking. Ondanks dat de groei door de methodewijziging hoger lijkt dan in werkelijkheid het geval was, nam de beroepsbevolking van Gelderland met ongeveer 8.000 mensen toe in het 3^e kwartaal 2021. Voor Nederland als geheel was de toename ongeveer 74.000 personen. De toename komt onder meer doordat mensen vanuit de niet-beroepsbevolking op zoek gingen naar werk⁹.

Het aantal openstaande vacatures is opnieuw flink toegenomen ten opzichte van het vorige kwartaal. De toename in het 3^e kwartaal 2021 was voor Nederland gemiddeld iets hoger dan voor Gelderland. Hoewel er een toename was van het aantal vervulde vacatures, nam de groei van het aantal nieuwe vacatures nog sterker toe. Landelijk was de helft van de openstaande vacatures te vinden in de sectoren handel, zakelijke dienstverlening en de zorg¹⁰.

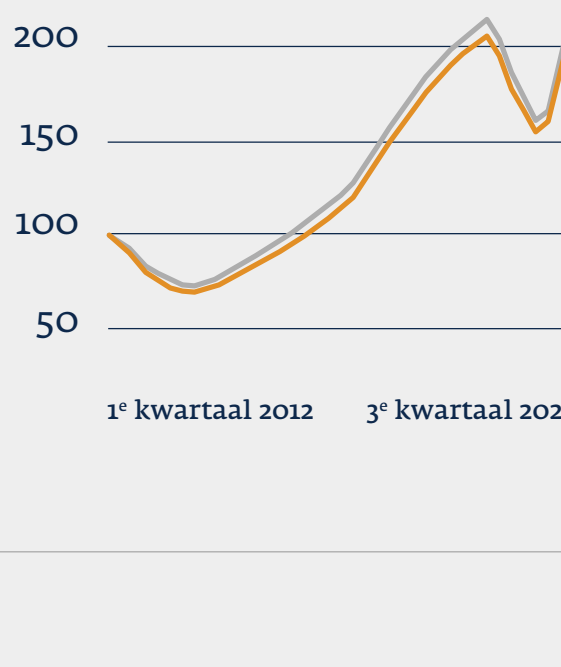
Bruto arbeidsparticipatie

Het aandeel van de (werkzame en werkloze) beroepsbevolking in de bevolking (15-74)

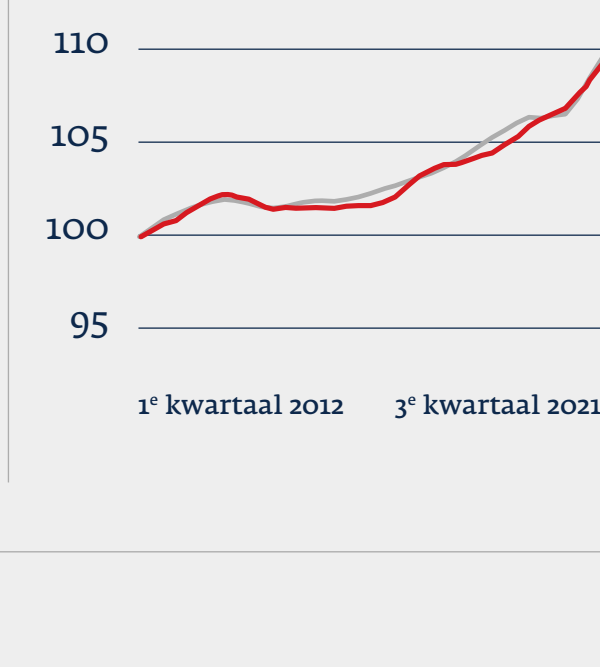
Openstaande vacatures

per kwartaal 2012 = 100

Beroepsbevolking

werkzame en nietwerkzame bevolking (15-75)

Industrie herstelt in 3^e kwartaal 2021, omzet hoger dan pre-COVID-19

Net als voorgaande perioden was het aantal faillissementen in het 3^e kwartaal 2021 laag, zowel voor Nederland als voor Gelderland. De oorzaak ligt deels in het voortzetten van de overheidssteun in het 3^e kwartaal, bijvoorbeeld gericht op steun voor vaste lasten en loonsteun. Daarnaast waren en maatregelen gericht op het verlichten van schulden bij bedrijven¹¹.

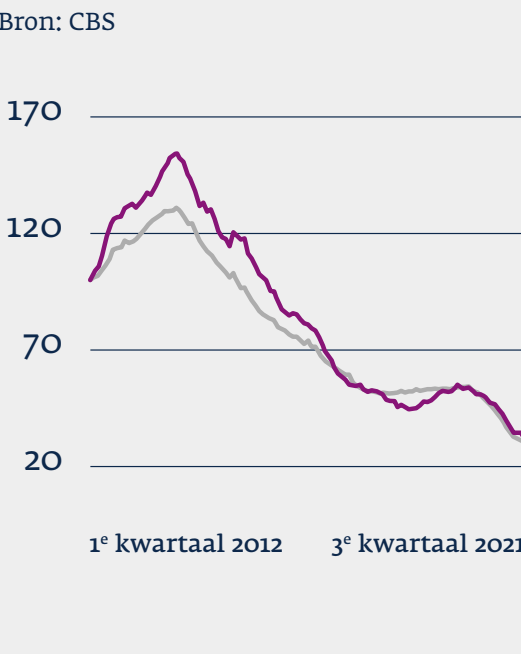
In het 3^e kwartaal lag het saldo¹² van bedrijven in de industrie dat het afgelopen kwartaal omzetgroei had iets onder het niveau van het 2^e kwartaal 2021. In het vorige kwartaal was er een enorme stijging van het aantal bedrijven met omzetgroei. In Gelderland lag met een saldo van 20,4% het percentage bedrijven met omzetgroei boven het Nederlandse gemiddelde van 15,1%. Bij meer dan de helft van de bedrijven bleef de omzet in het 3^e kwartaal 2021 stabiel. Het niveau van de totale omzet in de Nederlandse industrie was ruim 15% hoger dan in het 3^e kwartaal 2020. Daarmee lag het omzetniveau van de industrie boven het niveau van voor het uitbreken van COVID-19¹³.

Het aantal overnachtingen in logiesaccommodaties lag in het 3^e kwartaal 2021 rond het niveau van het 3^e kwartaal 2020 en zelfs boven dat van het 3^e kwartaal 2019. Dit geldt zowel voor overnachtingen in Nederland als in Gelderland. Doordat in de grafiek gebruik wordt gemaakt van een 12-maandsgemiddelde blijft het Nederlandse niveau nog achter, omdat in eerdere kwartalen het aantal overnachtingen in Nederland erg laag lag. Door de tijd heen is wel een verschuiving te zien van de herkomst van de gasten. In Gelderland steeg tussen het 3^e kwartaal 2019 en het 3^e kwartaal 2021 het aandeel Nederlandse gasten van 84% naar 95%. Voor Nederland als geheel steeg het aandeel binnenlandse overnachtingen van 61% naar 81%.

Faillissementen

Indexcijfer, jaargemiddelde 2012 = 100

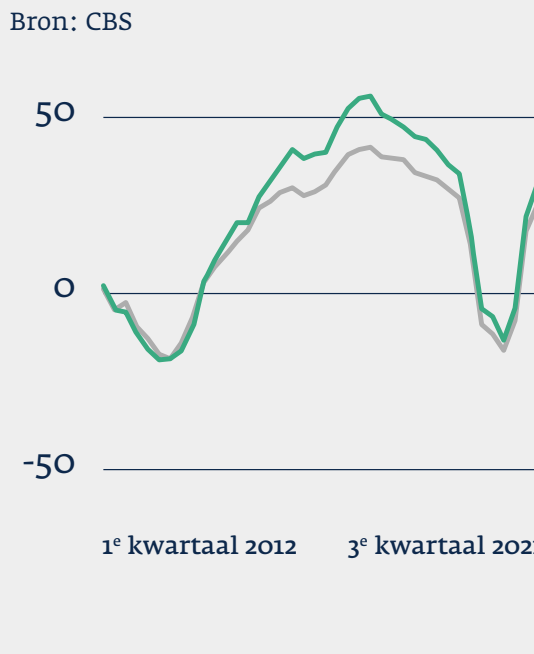
Bron: CBS

Industrie

Saldo % bedrijven met omzetgroei

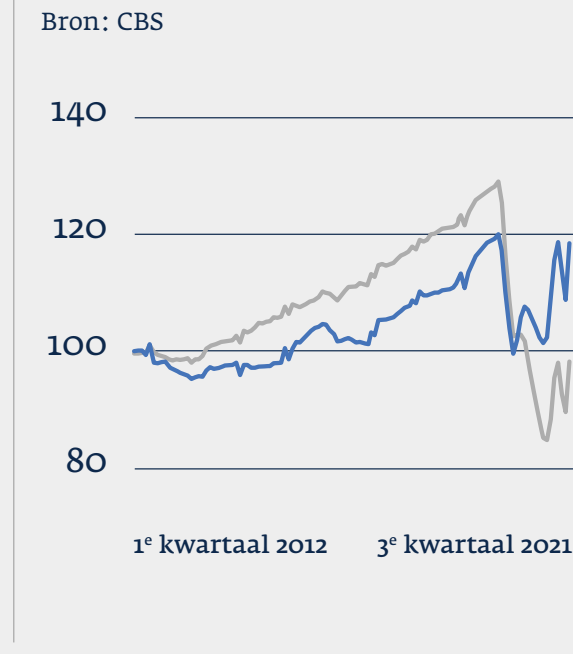
Bron: CBS

Overnachtingen R&T

Indexcijfer, jaargemiddelde 2012 = 100

Bron: CBS

Daling Gelderse woningverkoop, huizenprijzen opnieuw toegenomen

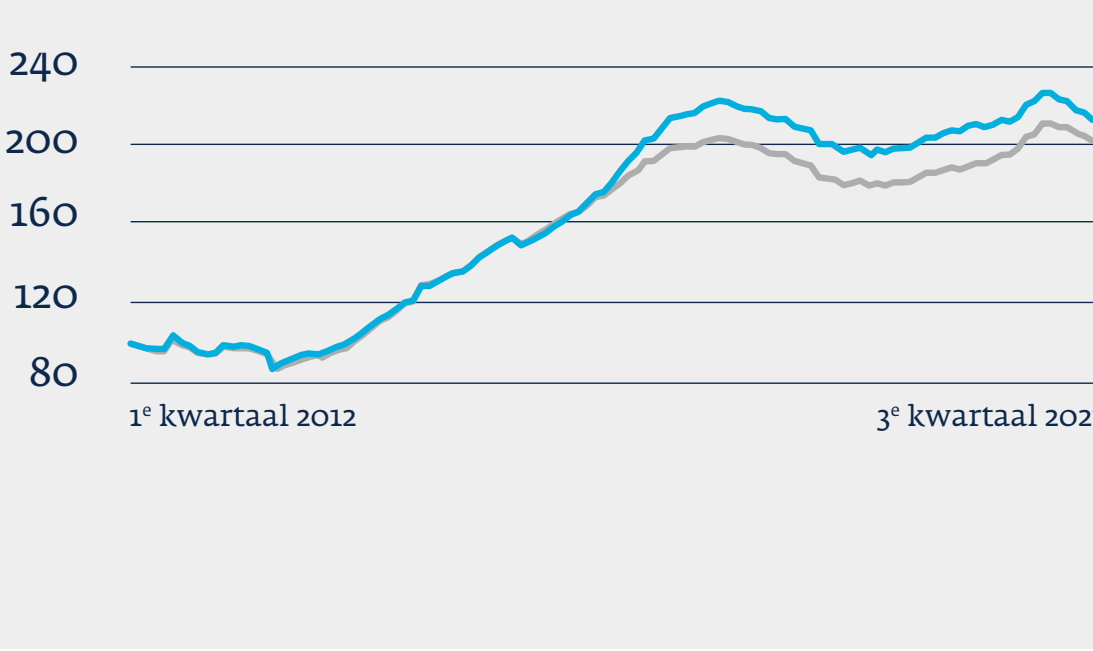
Nadat het aantal verkochte woningen in het 2^e kwartaal 2021 voor het eerst in 2 jaar afnam, zette dit voor Gelderland in het 3^e kwartaal 2021 door. De woningverkoop voor Nederland als geheel nam juist weer licht toe ten opzichte van het 2^e kwartaal 2021, maar lag 13% onder het niveau van het 3^e kwartaal 2020¹⁴.

De huizenprijzen zijn opnieuw flink gestegen. In Gelderland namen de prijzen van bestaande eengezinswoningen in het 3^e kwartaal 2021 met 7,7% toe vergeleken met het kwartaal ervoor, en zelfs met 20,1% ten opzichte van het 3^e kwartaal 2020. In Nederland namen de huizenprijzen afgelopen kwartaal met 9,6% toe ten opzichte van het 2^e kwartaal 2021, en met 18,1% ten opzichte van een jaar eerder. Nederland hoort hiermee bij de EU-landen met de hoogste stijging¹⁵.

Woningverkoop

Indexcijfer, jaargemiddelde 2012 = 100

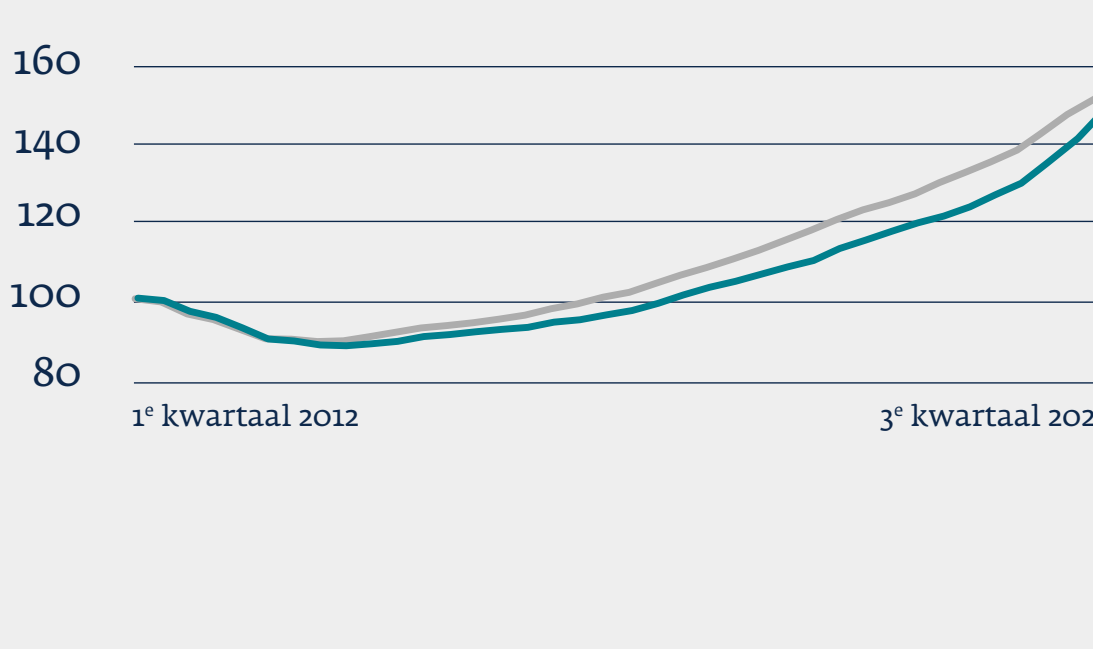
Bron: Kadaster

Woningprijzen

Indexcijfer, jaargemiddelde 2012 = 100

Bron: Kadaster

Consumentenvertrouwen blijft negatief, producentenvertrouwen Gelderland blijft achter

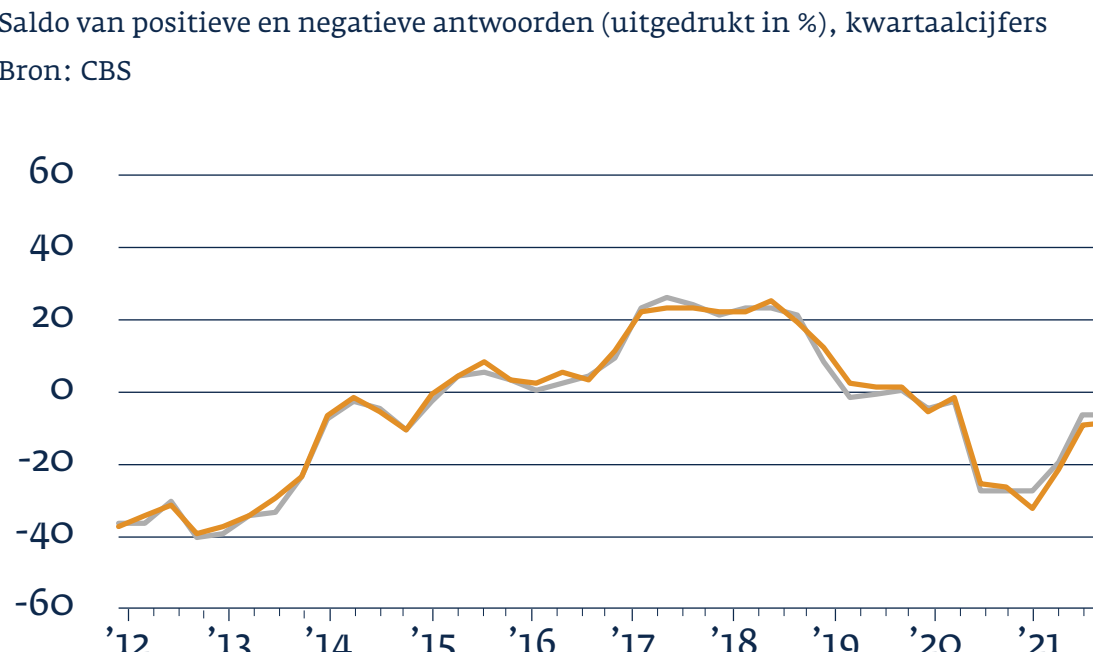
Net als in het vorige kwartaal was het consumentenvertrouwen in het 3^e kwartaal 2021 negatief. Consumenten antwoorden vaker negatief dan positief over hun persoonlijke financiële situatie of de ontwikkelingen van de Nederlandse economie. Wel bleef het consumentenvertrouwen afgelopen kwartaal stabiel ten opzichte van het 2^e kwartaal 2021. Gelderse consumenten waren opnieuw iets negatiever dan het Nederlandse gemiddelde.

Ook het producentenvertrouwen van Gelderse ondernemers blijft achter bij het Nederlandse gemiddelde. Hoewel ondernemers per saldo¹⁶ positief zijn over het economisch klimaat van hun onderneming in het 3^e kwartaal 2021, daalde het van 13,5% naar 5,1% voor Gelderland. Voor Nederland was de daling zeer beperkt, van het van 13,7% in het 2^e kwartaal 2021 naar 12,8%.

Consumentenvertrouwen

Saldo van positieve en negatieve antwoorden (uitgedrukt in %), kwartaalcijfers

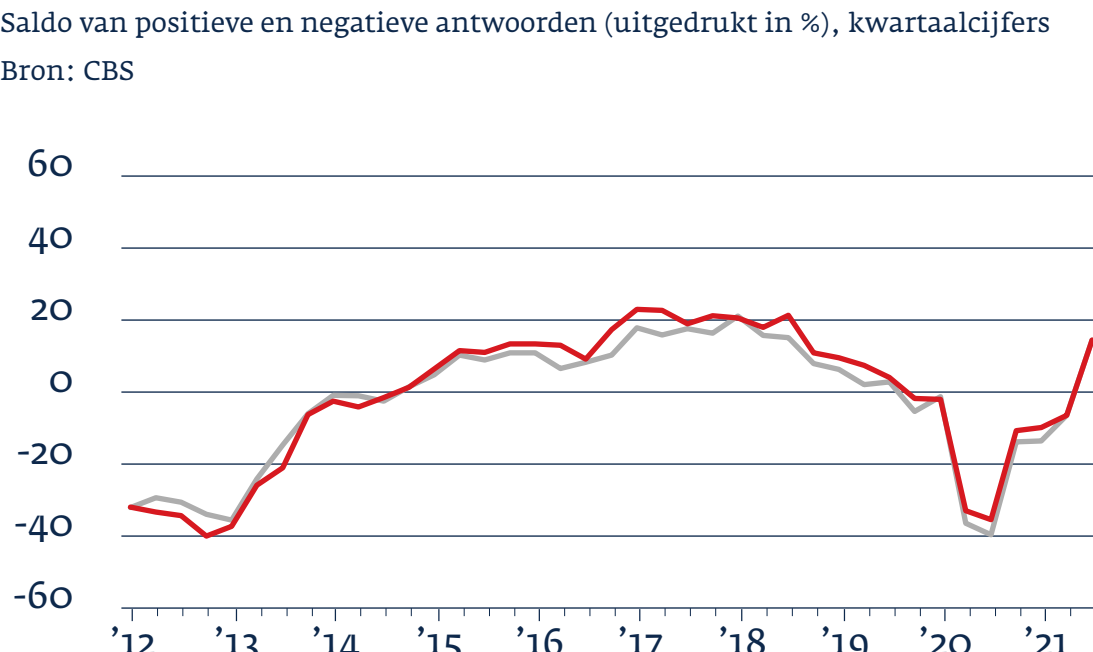
Bron: CBS

Producentenvertrouwen

Saldo van positieve en negatieve antwoorden (uitgedrukt in %), kwartaalcijfers

Bron: CBS

16 Per saldo betekent dat het percentage negatieve antwoorden wordt afgetrokken van het percentage positieve antwoorden. Als 20% van de producenten positief is, en 10% negatief dan is het saldo dus +10%.

17 Het percentage ondernemers met een toegenomen omzet minus het percentage ondernemers met een afgenomen omzet

18 Omzet industrie in derde kwartaal ruim 15 procent hoger (cbs.nl)

19 Nieuwsbericht Rijksoverheid.nl

20 Aantal werkenden opnieuw toegenomen | UWV | Over UWV

21 Werkgelegenheid in derde kwartaal naar nieuw record (cbs.nl)

22 Werkgelegenheid in derde kwartaal naar nieuw record (cbs.nl)

23 Spanningsindicator: ongekend hoge arbeidsmarktspanning in Q3 (werk.nl)

24 Omzet horeca bijna terug op niveau pre-corona (cbs.nl)

25 Regionale economische ontwikkeling, derde kwartaal 2021 (cbs.nl)

26 Economie in bijna alle regio's boven niveau van voor coronacrisis (cbs.nl)

27 Bij deze getallen en percentages wordt er gebruik gemaakt van een voortschrijdend 12-maandsgemiddelde.

28 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

29 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

30 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

31 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

32 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

33 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

34 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

35 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

36 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

37 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

38 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

39 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

40 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

41 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

42 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

43 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

44 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

45 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

46 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

47 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

48 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

49 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

50 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

51 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

52 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

53 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

54 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

55 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

56 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

57 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

58 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

59 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

60 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

61 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

62 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

63 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

64 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

65 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

66 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

67 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

68 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

69 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

70 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

71 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

72 Gebruikte bronnen: zie grafieken, trendstijling Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland